

Notat

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Notat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg om afgivelse af indlæg i den præjudicielle sag for EU-Domstolen C-194/20, Stadt Duisburg

1. Indledning

En tysk ret har ved kendelse af 7. maj 2020 forelagt EU-Domstolen 5 spørgsmål om fortolkningen af Associeringsrådets afgørelse nr. 1/80 af 19. september 1980 (afgørelse nr. 1/80), som er vedtaget inden for rammerne af associeringsaftalen mellem EU og Tyrkiet.

Spørgsmålene angår fortolkningen af artikel 9 i afgørelse nr. 1/80 om adgang til uddannelse i en værtsstat for tyrkiske børn med lovlig bopæl hos deres forældre, som er eller har været lovlig beskæftiget i værtsstaten. Den forelæggende ret ønsker oplyst, om tyrkiske børns ret til uddannelse også indebærer, at de har en *selvstændig ret til ophold* i værtsstaten, og i givet fald under hvilke betingelser, herunder om forældre i så fald kan *aflede* en ret til ophold af deres børns opholdsret.

2. Hovedsagens faktiske omstændigheder

Sagen vedrører de tyske myndigheders afslag på forlængelse af opholdstilladelser til fem tyrkiske statsborgere (mor, far og deres 3 børn, hvoraf et barn er over 18 år), der siden 2016 har boet i Tyskland.

Faderen indrejste i Tyskland i 2015 og blev meddelt en midlertidig opholdstilladelse som selvstændig erhvervsdrivende. Moderen og børnene indrejste i 2016 og blev meddelt midlertidige opholdstilladelser som familiesammenførte med faderen. Moderen arbejdede i kortere perioder. Børnene gik i skole.

Da opholdstilladelserne udløb, ansøgte familien om forlængelse. De blev meddelt afslag med den begrundelse, at faderen ikke længere udøvede selvstændig erhvervsvirksomhed. Familien anlagde sag og anførte, at eftersom børnene bor lovligt hos forældrene og går i skole, indebærer artikel 9 i afgørelse nr. 1/80, at børnene har en selvstændig opholdsret, og at forældrene, for at sikre den praktiske virkning af børnenes ret, nødvendigvis måtte kunne aflede en opholdsret af børnene.

3. Regeringens interesse i sagen

Den 12. september 1963 indgik Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Tyrkiet en associeringsaftale med det formål at styrke de økonomiske og handelsmæssige forbindelser mellem EU og Tyrkiet, herunder gradvist at gennemføre arbejdskraftens frie bevægelighed.

23. september 2020

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

EU-opholdskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Line Godrum

Sags nr. 2020 - 14410
Akt-id 1354505

Associeringsaftalen er senere blevet suppleret med bl.a. Associeringsrådets afgørelse nr. 1/80 af 19. september 1980, som bl.a. har til formål at forbedre rettighederne for tyrkiske arbejdstagere og deres familiemedlemmer. Det bemærkes, at afgørelsen ikke omfatter selvstændigt erhvervsdrivende.

Efter artikel 6 indrømmes en tyrkisk arbejdstager, der efter national ret har opnået tilknytning til det lovlige arbejdsmarked i en medlemsstat, en adgang til beskæftigelse i værtsstaten, som gradvist udvides i takt med varigheden af arbejdstagerens udøvelse af lovlig lønnet beskæftigelse.

Efter artikel 7 opnår en tyrkisk arbejdstagers familiemedlemmer adgang til beskæftigelse i værtsstaten, når familiemedlemmet efter national ret har fået tilladelse til at flytte til værtsstaten og har haft lovlig bopæl dér i mindst tre år.

Efter artikel 9 i afgørelsen har tyrkiske børn med lovlig bopæl hos deres forældre, som er eller har været lovlig beskæftiget i en medlemsstat, adgang til almindelig skoleundervisning og erhvervsuddannelse på samme betingelser som børn af statsborgere i den pågældende medlemsstat, herunder de rettigheder, der er fastsat i den nationale lovgivning på dette område.

Ordlyden af artikel 9 frembyder en række ligheder, men er ikke enslydende med artikel 10 i forordning (EU) nr. 492/2011 om arbejdskraftens fri bevægelighed inden for Unionen.¹

EU-Domstolen har ikke tidligere haft anledning til at tage stilling til, om artikel 9 i afgørelse nr. 1/80 skal fortolkes i overensstemmelse med nævnte forordnings artikel 10. EU-Domstolen har imidlertid i bl.a. Genc-dommen og tidligere praksis udtalt, at principperne indeholdt i bestemmelser i den primære EU-ret, der vedrører arbejdskraftens frie bevægelighed, i videst muligt omfang skal overføres på tyrkiske statsborgere, der er tillagt rettigheder i henhold til associeringsaftalen.²

Det bemærkes, at efter retspraksis vedrørende forordningens artikel 10 har en EU-arbejdstagers barn en selvstændig opholdsret med henblik på at gennemføre sin skolegang, i tilfælde hvor forælderen ikke længere har ret til ophold

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 492/2011 af 5. april 2011 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Unionen ophævede og erstattede Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68, der havde samme titel. Artikel 10 i forordning nr. 492/2011 har flg. ordlyd: "Såfremt en statsborger i en medlemsstat er eller har været beskæftiget på en anden medlemsstats område, har hans børn, hvis de er bosat på denne medlemsstats område, adgang til almindelig undervisning, lærlingeuddannelse og faglig uddannelse på samme vilkår som statsborgere i denne stat. Medlemsstaterne skal fremme bestræbelser, der gør det muligt for disse børn på de bedst mulige vilkår at følge undervisningen."

²Se EU-Domstolens dom af 12. april 2016 i sag C-561/14, Genc, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis.

som arbejdstager.³ Endvidere kan den forælder, der har den faktiske forældremyndighed, uanset nationalitet, aflede en ret til ophold, mens barnet går i skole, uden at der kan stilles et krav om, at den pågældende forælder råder over tilstrækkelige midler.⁴

Efter dansk administrativ praksis anvendes artikel 9 i afgørelse nr. 1/80 ikke som grundlag for en selvstændig opholdsret for børn af tyrkiske arbejdstagere, idet børnene typisk familiesammenføres efter udlændingelovens regler.

Regeringen vil på denne baggrund afgive indlæg i sagen.

Ved besvarelsen af de præjudicielle spørgsmål vil regeringen i første række argumentere for, at artikel 9 i afgørelse nr. 1/80 ikke indebærer en selvstændig opholdsret henholdsvis afledt ret. Til støtte herfor vil regeringen bl.a. henvise til *ordlyden* af artikel 9, hvorefter tyrkiske børn alene tillægges rettigheder inden for undervisning og uddannelsesområdet på samme betingelser som børn af værtsstatens statsborgere, idet bestemmelsen efter sin ordlyd ikke regulerer retten til ophold. Bestemmelsen stiller krav om *'lovlig bopæl'* hos forældrene som betingelse for adgangen til undervisning. I lyset af opbygningen af regelsættet må dette efter regeringens opfattelse indebære, at barnet skal have en *forudgående* ret til ophold i værtsstaten som familiemedlem til en tyrkisk *arbejdstager, der opfylder betingelserne i afgørelsens artikel 6, eller til et familiemedlem, der har opnået adgang til beskæftigelse efter artikel 7 og er eller har været i beskæftigelse*. Derudover vil regeringen henvise til formålet med reglerne i afgørelse nr. 1/80 og den kontekst, disse udgør en del af.

For det tilfælde, at Domstolen måtte nå frem til, at artikel 9 indebærer en ret til ophold, vil regeringen i anden række gøre gældende, at den alene er accessorisk i forhold til barnets adgang til undervisning. Det indebærer efter regeringens opfattelse, at en forælder ikke kan aflede en opholdsret af sit barns eventuelle ret efter artikel 9.

Regeringen vil i et indlæg endvidere argumentere for, at Associeringsrådet i afgørelse nr. 1/80 ikke har haft til hensigt at skabe en fuldstændig ligestilling mellem de materielle rettigheder, der gælder for henholdsvis EU-arbejdstagere og tyrkiske arbejdstagere omfattet af afgørelse nr. 1/80. Det bemærkes i den forbindelse, at der er væsentlige forskelle mellem reglerne i associeringsaftalekomplekset, som er en aftale indgået med et tredjeland, og reglerne i EUF-traktaten om fri bevægelighed, herunder reglerne om unionsborgerskabet. Der er således tale om bestemmelser med to vidt forskellige retsgrundlag, der adskiller sig ikke blot med hensyn til deres ordlyd, men også hvad angår deres formål. På den baggrund vil regeringen argumentere for, at retspraksis om artikel 10 i forordning (EU) nr. 492/2011 ikke uden videre kan overføres

³ Se C-413/99, Baumbast, præmis 73.

⁴ Se bl.a. C-480/08, Teixeira, præmis 50 og 51.

til artikel 9 i afgørelse nr. 1/80, som skal fortolkes i lyset af bestemmelsens kontekst, og navnlig det økonomiske formål, der forfølges med associeringsaftalekomplekset.

Regeringen vil således argumentere for, at artikel 9 alene tilsigter at tillægge rettigheder i værtsstaten inden for undervisnings- og uddannelsesområdet på samme betingelser som børn af statsborgere i den pågældende værtsstat, således som disse rettigheder er fastsat i national ret.